

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **D. J.**, zastoupený JUDr. Janou Kuřátkovou, advokátkou se sídlem Hilleho 6, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 1. 2008, č. j. OAM-12/LE-PA04-PA04-2008, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 18. 9. 2008, č. j. 56 Az 18/2008 - 49,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení shora označeného pravomocného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), jímž byla podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 15. 1. 2008, č. j. OAM-12/LE-PA04-PA04-2008, kterým byla jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném v rozhodné době.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz.

Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V podané kasační stížnosti stěžovatel konstatoval, že uvedený rozsudek krajského soudu napadá v rozsahu výroku, jímž se žaloba zamítá, a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Jako konkrétní stížní námitku uvedl to, že soud v předcházejícím řízení nesprávně posoudil právní otázku pronásledování a důvodů pro udělení azylu ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Ve vztahu k postupu správního orgánu v předchozím řízení o udělení mezinárodní ochrany namítl vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, resp. je s nimi v rozporu, resp. při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem, a sice § 2 odst. 4, § 3, § 50 odst. 2 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Současně stěžovatel namítl, že se krajský soud nevypořádal s důkazy navrženými v žalobě a neprovedl navrhovaný důkaz - citace ze zprávy organizace Freedom House. V této souvislosti poukázal na to, že výzva krajského soudu k překladu navrhované zprávy mu byla doručena v době, kdy pobýval v Zařízení pro zajištění cizinců, a proto překlad nemohl zajistit. Jako další skutečnost uvedl, že zmíněná výzva mu byla doručena v českém jazyce a že o povinnosti doložit překlad navrhovaného důkazu se dozvěděl až při jednání dne 18. 9. 2008, kde byla přítomna tlumočnice do mongolského jazyka. Uvedený postup krajského soudu považuje za porušení svých procesních práv a vadu řízení před soudem. Závěrem namítl, že krajský soud označil jeho tvrzení za nedůvěryhodné, což není opřeno o jakýkoliv zákonný důvod, který by jeho vyličení skutkového stavu zpochybňovalo; odůvodnění nedůvěryhodnosti na základě nesrovnalostí, které dle jeho názoru vznikly jenom v důsledku nepřesného překladu z mongolského jazyka, považuje za nedostatečné.

S ohledem na shora uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil zpět krajskému soudu k dalšímu řízení.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že co se týče rozsahu zjišťování skutkového stavu věci a opatřování důkazů ohledně situace v zemi původu, včetně okolností azylově relevantních, ze strany správního orgánu, existuje ustálená judikatura, podle které má správní orgán povinnost zjistit skutečný stav věci pouze

v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu řízení o mezinárodní ochraně uvedl; srov. především rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, www.nssoud.cz. Byla-li tak, jako v daném případě, žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu s tím, že stěžovatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu, nemohou před soudem obstát námitky nesprávného posouzení skutkového i právního stavu věci vztahující se k otázce pronásledování či k důvodům udělení azylu dle § 12 zákona o azylu; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 4 Azs 300/2004 - 36, www.nssoud.cz.

Pokud v řízení o udělení mezinárodní ochrany vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítne jako zjevně nedůvodnou. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 téhož zákona. Zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu tedy znamená, že neproběhlo dokazování ke zjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 citovaného zákona; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2004, č. j. 4 Azs 35/2003 - 71, www.nssoud.cz.

Ohledně namítané absence provedení navržených důkazů a poukazu stěžovatele na porušení jeho procesních práv zdejší soud konstatuje, že zjistit skutkový stav věci prostřednictvím informací či zpráv o zemi původu žadatele představuje jeden ze standardních důkazních prostředků, avšak tento prostředek je zásadním způsobem determinován rozsahem právně relevantních důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Za situace, kdy žadatel žádné azylově relevantní důvody neuvádí, je proto provádění daných důkazů nadbytečné; ostatně jak již bylo uvedeno výše, samotné zamítnutí žádosti dle § 16 odst. 1 písm. f) zákona jako zjevně nedůvodné (ve zrychleném řízení) implikuje absenci dokazování ve vztahu k existenci azylových důvodů a z tohoto pohledu je třeba také vnímat přezkum prováděný krajským soudem, jenž byl výše uvedenými skutečnostmi zásadně limitován.

Ohledně námitky týkající se výzvy adresované stěžovateli v českém jazyce je třeba poznamenat, že problematikou komunikace soudů s účastníky řízení neovládajícími dostatečně jednacím jazykem se v minulosti již opakovaně zabýval Ústavní soud. Podstatné je především stanovisko jeho pléna ze dne 25. 10. 2005, pod sp. zn. Pl. ÚS-st 20/05, publikované pod č. 20, sv. 39, str. 487 Sb. n. u. ÚS, dostupné též na <http://nalus.usoud.cz>, kde Ústavní soud v souvislosti s výkladem čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod uzavřel, že „základní právo účastníka řízení na pomoc tlumočnicka ve smyslu čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nelze rozšiřovat pomocí interpretace, resp. konkretizace čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod jako obecného ustanovení o spravedlivém řízení. Základní právo garantované čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nedopadá na písemný styk soudu s účastníky řízení a naopak. To nevylučuje, aby zákonná úprava poskytla vyšší standard.“

V konkrétní rovině je tedy zřejmé, že soud není povinen bez dalšího obeslat účastníky řízení, kteří dostatečně neovládají jednacím jazyk, výzvou k provedení překladu cizojazyčné zprávy v jiném, než českém jazyce. Sám stěžovatel navíc na tuto výzvu žádným způsobem nereagoval, neobrátil se tedy na krajský soud (a to ani ve svém rodném jazyce) se žádostí o vysvětlení či pomoc apod. Taková reakce by jistě byla na místě, pokud by stěžovatel (vědom si své spoluodpovědnosti za výsledek řízení, které svým návrhem vyvolal) výzvě skutečně neporozuměl a měl zájem být v řízení aktivní. Stěžovatel v dané věci reagoval až posléze, a to na výzvu krajského soudu, zda souhlasí, aby soud rozhodl o žalobě bez nařízení jednání, přičemž jeho reakce – v níž požádal o nařízení jednání a o ustanovení tlumočnicka – byla (stejně jako podaná žaloba) psána v českém jazyce. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že ze strany krajského soudu nedošlo k namítanému porušení práv stěžovatele a současně toliko pro úplnost připomíná, že pro jednání před krajským soudem, které proběhlo dne 18. 9. 2008, byla stěžovateli v návaznosti na jeho žádost ustanovena tlumočnice z mongolského jazyka.

Pokud jde o námitku stěžovatele týkající se závěru krajského soudu ohledně nedůvěryhodnosti jeho tvrzení, konstatuje Nejvyšší správní soud následující. V řízení o udělení mezinárodní ochrany je základním a často jediným důkazním prostředkem, který žadatel o udělení mezinárodní ochrany může správnímu orgánu předložit, jeho vlastní výpověď o okolnostech, které jej vedly k odchodu ze země původu. V případě opakovaně podané žádosti tak, jako tomu bylo v projednávané věci, pak srovnání stěžovatelových tvrzení uváděných v jeho původní a v nové žádosti představuje logické a významné měřítko věrohodnosti stěžovatele. K otázce rozporů ve výpovědích stěžovatele způsobujících nevěrohodnost jeho výpovědi a svědčících o účelovosti jeho tvrzení se zdejší soud již dříve vyjádřil, např. ve svém rozhodnutí ze dne 11. 5. 2005, č. j. 3 Azs 246/2004 - 40, www.nssoud.cz, v němž vyslovil, že *„není v rozporu se zásadami správního řízení (§ 3 správního řádu) ani s konkrétními povinnostmi správního orgánu při zjišťování podkladů pro vydání rozhodnutí (např. § 32 odst. 1 správního řádu), jestliže správní orgán při zjišťování skutkového stavu neuzná či zpochybní některá tvrzení účastníka řízení, jež nelze jinak ověřit nebo jež lze ověřit jen s mimořádnými obtížemi, jestliže se jiná tvrzení účastníka, jež mají z hlediska předmětu řízení zásadní význam, ukázala být nepravdivá nebo zásadním způsobem vnitřně rozporná.“* Z tohoto pohledu lze tedy postup správního orgánu, resp. krajského soudu a jejich závěry o nedůvěryhodnosti stěžovatele považovat za opodstatněné a co se týče námitky stěžovatele, že rozpory či nesrovnalosti v jeho výpovědích jsou důsledkem nepřesného překladu z mongolského jazyka, tato byla uplatněna až poté, kdy byl vydán napadený rozsudek, a proto tvoří nepřijatelné novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s., ke kterému se nepřihlíží.

Závěrem, ve vztahu k paragrafově a slovní citaci jednotlivých ustanovení správního řádu, Nejvyšší správní soud považuje za nutné poznamenat, že jednou ze zvláštních náležitostí kasační stížnosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) je i označení důvodů, pro něž stěžovatel napadá rozhodnutí krajského, resp. městského soudu - tzv. stížních bodů. Stížní bod musí zpravidla zahrnovat jak skutkové, tak právní důvody, pro něž stěžovatel považuje rozhodnutí soudu za nezákonné. Důvody uvedené v § 103 odst. 1 s. ř. s. jsou však jen obecnými kategoriemi, které musí stěžovatel v kasační stížnosti naplnit konkrétním a jedinečným obsahem, tedy vylíčit, k jakým konkrétním vadám došlo podle jeho názoru v řízení před správním orgánem či před soudem, jakými blíže určenými vadami trpí podle

něj rozhodnutí soudu, v čem přesně spatřuje stěžovatel nesprávné posouzení právní otázky soudem apod. Pouhá paragrafová či slovní citace některého zákonného ustanovení jako stížní bod neobstojí a je pro soud irelevantní. Je jistě možné učinit takový odkaz součástí stížního bodu; musí být ovšem doplněn konkrétním tvrzením vypovídajícím o konkrétní situaci, námitce či postoji stěžovatele, což se ovšem v projednávané věci v případě odkazů na jednotlivá ustanovení správního řádu nestalo; srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2006, č. j. 1 Azs 9/2006 - 41, či rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, publikovaný pod č. 835/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení ze strany krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji shledal ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. V předmětné věci však Nejvyšší správní soud ustanovené zástupkyni z řad advokátů – JUDr. Janě Kuřátkové – náhradu nákladů řízení nepřiznal; vycházel přitom zejména z toho, že jmenovaná žádnou odměnu a náhradu hotových výdajů za zastupování stěžovatele neuplatnila, jakož i z toho, že k doplnění původní kasační stížnosti stěžovatele ani jeho argumentace nedošlo a nahlédnutí do spisu dne 26. 11. 2008, učiněné prostřednictvím L. H., zmocněného pracovníka advokátní kanceláře JUDr. Kuřátkové (č. l. 70 a 71), tak ve svém důsledku nepředstavovalo takový úkon právní služby, který by mohl být považován za důvodně vynaložený k ochraně práv stěžovatele.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. března 2009

JUDr. Radan Malík
předseda senátu